

Smotra Dalmatinska

Dodatak „Objavitelju Dalmatinskomu“
(La Rassegna Dalmata)

Cijena je na godinu «Objavitelju Dalmatinskomu» i «Smotri Dalmatinskoj» za Austro-Ugarsku Kr. 16.—; samom «Objavitelju Dalmatinskomu» Kr. 8.—; samoj «Smotri Dalmatinskoj» Kr. 10.—; Na polugodište i na tri mjeseca plaća se surazmjerno. Dojedini brojevi stoje 16 para, a zastareni para 20.

Pitanja za predbrojbu, uz koja nema dotičnih svota, ne će se ni u kakav obzir uzeti; pitanja za uvrstbe, uz koja nema prilicne preplate, biti će povraćena. — Preplate se šalju poštanskim naputnicama. — Rukopisi se ne vraćaju. — Neplaćena se pisma ne primaju. — Pisma i novce treba šaljati «Uredu Objavitelja Dalmatinskog u Zadru».

IZLAZI SRIJEDOM I SUBOTOM

Drvim siječnja 1918. otvara se pretplata na «Objavitelj Dalmatinski» sa «Smotrom Dalmatinskom» i na samu «Smotru Dalmatinsku».

S obzirom na to što su uslijed sadašnjih prilika, poskočili štamparski i drugi troškovi radi izdavanja tih listova, to im je cijena od 1. siječnja 1918. povišena kako slijedi:

Cijena je na godinu «Objavitelju Dalmatinskomu» i «Smotri Dalmatinskoj» za Austro-Ugarsku kr. 15, samom «Objavitelju Dalmatinskomu» kr. 8, samoj «Smotri Dalmatinskoj» kr. 10. Na polugodište i na tri mjeseca plaća se surazmjerno. Dojedini brojevi «Objavitelja Dalmatinskoga» stoje 10 para a pojedini brojevi «Smotre Dalmatinske» 16 para. Zastareni brojevi para 20.

Župski uredi, pučke i građanske učione i samostani u Dalmaciji plaćaju za «Objavitelj Dalmatinski» i za «Smotru Dalmatinsku» kr. 8 na godinu, i to sve u jedan put i u naprijed.

Gospoda pretplatnici, kojima pretplata dopjeva, umoljena su da je na zgodno vrijeme obnove, kako neće pretrpjeti prekidanja u primanju lista.

Dretplate se šalju poštanskim naputnicama Uredu «Dalmatinskog Objavitelja» u Zadru.

Nova godina i mir.

U utornik, na mlado ljeto, kad se dvojica sastahu na putu, ili kad je koji kome dolazio u kuću, pošlje običnog čestitavanja, prvo im je pitanje bilo: Hoće li nam nova godina donijeti mir? I naši će nam čitatelji po svojoj prilici postaviti ovo pitanje. Što da odgovorimo? Dakako, rek bi da smo danas bliži miru nego lani na novu godinu, jer su se u Brest Litovskom, u toj negdašnjoj najjačjoj ruskoj tvrgjavi, sastali prestavnici četvornog saveza i Rusije, da se sporazume o osnovama sveopćeg mira, i donekle su se u načelu nagodili.

Znameniti pregovori, što su se vodili u ovome gradu, tekli su tako brzo i povoljno, da možemo s nekim pouzdanjem ići u susret dogajajima, koje će nam nova godina donijeti. Prestavnici mlade Rusije, apostoli ruske demokracije, sporazumjeli su se s prestavnicima četvornog saveza o načelima općeg mira; a glede onih pitanja, koja se napose tiču četvornog saveza i Rusije, ili su se nazori počeli bistrirati, ili je već počelo neko utješljivo približavanje.

Radi se o miru bez prisajedinjenja ni kontribucija, o miru koji ne smije za sobom ostaviti kajanja ni zagrcivanja, o miru gdje jedna stranka ne smije da drugoj nasilje učini. Ovako je mir lebdio davno pred očima našem ministru spolja-

U SNIJEGU.

To je bila sve sama pustopašna mladost, što se dolje na obali na ledu sakupila. Tri para snažnih momaka i velikih cura, osim toga još jedan sedamnaesgodišnji momak, koji bi bio čitavo veće takogier rad imao djevojku, nu nije ni jedne ulovio.

Došli su iz kuće, kojoj su gore slabo sjali prozori od pustog snijega i gdje se je čitave večeri plesalo uz zuj gusala, harmonika i triangel. Pred njima bijaše led, pokriven ogromnim sniježnim masama, a zrak bijaše tako debeo od snijega, te nijesi okom mogao vidjeti od jedne obale do druge. Kao da su se bijele gromađe kotrljale kroz tamu, a bura zavijaše režućim glasom kroz joha, čije su suhe grane strugale po ledu.

Od kuće ovamo zamnjivao kroz tamu glas nekog čovjeka, što se približavao.

— Ne idite! — vikao je glas. Čekajte do sutra. Ne možete nikako prijeći.

Glas je bivao sve bliži, a stari čovjek, što se teškom mukom proturavao kroz snježnu mećavu, došao je k mladeži.

Nu kad ga opaziše i kad je on svoje riječi ponovio, bilo je kao da ih je obuzeo duh protuslovlja. Momci su se i djevojke zamjenice uvjeravali, kako je vrlo lako preći preko tog zaljeva; pa i sedamnaesgodišnji, koji je nosio kijaču i otevu šubaru navukao do na pola obraza, reče, da je to najlakše na svijetu.

— Idemo li ravno — reče jedan veliki mladić. gruba stasa u kožuhi i čizmama za vodu, — tađ nam je vjetar ravno s lijeva. A kad veslam, ravno mi od joha stoji mjesto za iskrcavanje prema našoj brvi.

šnjih posala grofu Czerninu, i oko postignuća takog mira trudio se on i trudi, iz sve svoje snage, od preko godinu dana.

Onaj dan kada je iznesen odgovor četvornog saveza na ruske prijedloge o temeljnim načelima predsjedao je vijećanju grof Czernin, te ga je on iznio i obrazložio; a prvi borci ruske demokracije prihvatili su načela četvornog saveza, kakva su formulirana u odgovoru grofa Czernina. Napreduje se dakle na putu k miru postepeno ali nepretržno. Od suvjerice došlo se do primirja, od primirja do pregovaranja o miru, a od pregovaranja do sporazuma o općem miru.

Iskrena, tvrda volja da se oslobodi ljudstvo od ratnih grozota, pokazala se na isti način na obje strane, i tako je predočen svijetu program mira, koji, kad bi se ostvario, odlučno bi utjecao na mirni i beričetni razvoj narodâ i prištedio bi ljudstvu ponavljanje ovake užasne nesreće.

Četvorni savez i Rusija pokazahu put kojim valja udariti, da se učini kraj ovom strašnom retovanju, te pozvaše i druge vlasti koje ratuju, da učestvuju u pregovorima, na temelju formule: «bez aneksija i bez kontribucija». Skoro će isteći rok odredjen da se naši neprijatelji na zapadu i na jugu odluče, hoće li ili neće mira bez osvojenja, bez nasilja i bez ratnih naknada.

Do govora francuskog ministra spoljašnjih posala Dichona i talijanskog ministra Orlanda, po pisanju engleskih, francuskih i američanskih novina, ne bi se moglo zaključiti, da su se u ententnim krugovima dali razlogu, niti da su tamo počeli prevladati pomirbeni nazori. Vraćanje Francuskoj Alzacije-Lotaringije postavlja se uvijek kao glavni zahtjev za mir, a spletke koje francuske i engleske vlade pleću u Ukrajini, dokazuju preveć očito, da su one kadre latiti se svakog sredstva, samo da ruskoj vladi postave take zapreke na put, da nikako ne dogje do željenog cilja.

Francuska i Engleska kušaju da metnu razdor i neslogu u Rusiju i da potaknu na građanski rat, samo da udalje što više mogu svršetak ovog rata. Ne smije doći ni do onog demokratskog mira, što hoće da sklopi najdemokratskija stranka, kakva je boljševička. Sada je dopokon svemu svijetu jasno tko tegli na osvojenje tugjih zemalja, tko je trgao mač u sebične svrhe.

Četvorni savez, dogovoreno s Rusijom, proglašuje temeljna načela mira bez aneksija ni kontribucija, a tobožnje demokratske vlade na zapadu i jugu odbijaju ovaj program svakojakim sofisticiranim izgovorima. Prvi će dani nove godine donijeti, nakon velikih ratnijih uspjeha, centralnim vlastima i njihovim saveznicima znamenitu moralnu pobjedu. One će pokazati još i bolje svijetu, kako su pakosno obijegnute, da hoće tobože učiniti grdna nasilja neprijatelju i ponižiti ga, one će pokazati, da su sve učinile što je do njih bilo da pribave ljudstvu pravedan i trajan mir. Ako ententne vlasti u ova prva četiri dana nove godine, ne dadu se razboru, to će one tešku odgovornost na svoja legja naptiti. Mi i naši saveznici zajedno s Rusijom učinili smo svoju, te možemo mirnom dušom ići u susret dogajajima, koje će nam nova godina donijeti.

Starac je još za njima dovikivao, nu glas se njegov gubio u buri, koja je rezala preko morskog tijesna.

Činilo se, e će to b'ti baš veseli put. Nema ništa ljepše, kad je čovjek mladi i snažan, nu otimati se buri i snijegu i kročiti naprijed. Otpor vabi i draži, poteškoće pođižu životnu jakost, a mladićeva se snaga podvostručuje, kad mu se djevojka upire o ruku. I sjevernjak je zavijao oko tog mladog društva, a tama i snježna mećava zastirahu par od para. Smijeh i poklici prodirahu kroz bijes bure, a kad bi se stišao, mnogi bi se u temi potajni cjelov izmijenio, dok bi se snažni parovi promećali naprijed kroz vjetar i snijeg. Samo je sedamnaesgodišnji želio sebi još uvijek djevojku, dok je tako, kao posljednji u povorci, tapkao po trgovinama starijih.

Svi u znoju, bez daha pokadšto bi putnici popostali, da otpočnu.

— Još se ne vidi kopno! — reče jedan od mladića, kome je jedva bilo vidjeti očiju ispod navučene šubare, koja je pokrivala čitavo lice.

Na to svuče jednu rukavicu, u koju ulazi čitava ruka i pruži ruku na vjetar.

— Eno kopna! — reče i pokaza prema jednom pravcu.

Ostali potvrdiše, a povorka opet krenu.

Za malo vremena reći će jedna od djevojaka: — Ipak je čudnovato, da još nijesmo došli do kopna!

Nitko nije na to odgovorio. Činilo se, kao da je u to par riječi bilo neko čuvstvo straha, što su osjećali svi, a ni jedan se nije usudio, da izrekne.

Onaj dugonja s kožuhom i sam sad svuče jednu rukavicu, pođiže ruku u zrak i ispruži ruku

RAT.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Izvjestaji austrijsko-ugarskog i njemačkog glavnog stana od 2. i 3. januara nalaze se u «Objavitelju Dalmatinskomu».

Izvjestaj turskog glavnog stana.

CARIGRAD, 3. Glavni stan, 2. januara.

Ni sa koje fronte ne javljaju da je bilo osobitih dogajaja.

Izvjestaj bugarskog glavnog stana.

SOFIJA, 3. Generalni štab, 2. januara.

Maćedonska fronta:

Izmegju Vardara i Doiranskog jezera artilerijska se vatra popodne pojača, te potraja tako do ponoći; po tom jedan engleski odjeljak pokuša da se primakne našim pozicijama na jugo istoku od sela Stojakova, ali bje uzbijen. Na ostalim fontama umjerena djelatnost vatrom. Na jugu od Porojške stanice neprijateljska skupina bje protjerana vatrom.

Fronta u Dobrudži:

Primirje.

Zastupnička Kuća sazvana za 15. januara.

BEČ, 3. Večernje novine javljaju, da je predsjednik Gross poslao pismo pročelniku češkog udruženja Staneku, u kojemu mu saopćuje, da će sazvati Zastupničku Kuću za 15. januara. U parlamentarnim krugovima se glasa, da će na toj sjednici biti manifestacija za mir.

Grof Czernin vraća se u Brest-Litovsk.

BEČ, 3. Ministar spoljašnjih posala Czernin kreće sutra izjutra u Brest-Litovsk, gdje će se nastaviti pregovori s opunomoćenicima ruske vlade. Drate ga odjelni predstojnik dr Gratz, izvanredni poslanici i opunomoćeni ministri barun Mittag i dr Wiesner, poslanstveni savjetnici barun Andrian i grof Colloredo-Mannsfeld i poslanstveni tajnik grof Csaky.

Pripreme u Turskoj za budući mir.

CARIGRAD, 3. U ministarstvu unutrašnjih posala ustrojila se komisija, koja ima da se bavi pitanjima, što su u svezi sa povraćanjem naroda u krajeve, koje je Rusija zapremila, i koje će ona napustiti netom ugovor o miru bude potpisan.

Engleska vlada i Rusija.

LUGANO, 3. «Stampa» javlja iz Londona: «Manchester Guardian» piše, da engleska vlada, u opreci se pređašnjim vijestima i unatoč pogodbu sa ruskom vladom, još nije pustila na slobodu Ruse Čičerina i Petrova.

Članovi delegacija u Beogradu.

BEOGRAD, 3. Nekoliko članova austrijske i ugarske delegacije stigli su ovamo, gdje će se zadržati dva dana; meglju njima je delegat Fon.

Vojni generalni guverner priredio je doček u počast gostima, koji su zatim obašli što je u gradu važnije.

— Ondje je ono kopno, — reče — mi idemo posve dobro.

I tako je malena povorka kretala dalje kroz snijeg i tamu. Nu mladi ljudi nijesu više koracali tako srčano kao prije. Muškarci su ispuštali ruke djevojaka; svi su išli u dugom redu, jedan po drugom drugoga. Samac sedamnaesgodišnji davno je već zaboravio, da je sebi željkovao družicu za put kući. Djevojke jaukahu, budući da im oštar snijeg trljaše gole noge ispod sukne; a da im se ruke ne smrznu, morale su svaki čas stati prekrstiti ruke preko grudbi. Pri tom im se s kose cijedio znoj, a grudi im se teško nadimale od silnog napora gazeći po snijegu. Razgovor je zanijemio. Ni u koga već ne bijaše šaljive riječi, ni u koga poklika, kojim bi obodrio drugove. Nijesmo su išli dalje, dok ih je vjetar šibao s lijeva, a snijeg im se slagao u male humke na ramenima i glavi, brađi, obrvama i kosi. Svojejavlo, polaganim korakom koracali su dalje, sve dalje. Vesela igra s elementom pretvorila se u žilav, postojan raj, u nastojanje, da dospiju do kopna; a svi su znali, da se bore za svoj život....

Napokon stade ta hrpica, a jedan od muškaraca izvađi uru. Jedva im je uspjelo tako se stisnuti, da budu zaštićeni od vjetra i da užegu šibicu. Pri njezinom svijetlu vidio je onaj, čija je bila ura, kako su već dugo na putu.

Glas mu je bio debeo, kad je odgovarao na pitanja ostalih.

— Bit će odmah tri! reče. Idemo već više od dva sata.

Svijesni očajnosti, shvatiše svi, da su zabludjeli. Užasan ih strah ubuzeo. Usko stisnuti stajahu tako u jednom klupku, okrenuvši legja naprama

✓ Sazivna obznana.

Na temelju Previšnjih odluka, kojim je podignut sav c. kr. i kr. ug. narodni ustanak, pozivaju se ovim osobu podložne narodnom ustanku, što su rogiene u godini 1900., da dođu na pregledavanje, eđa se utvrdi njihova sposobnost za službu pod oružjem u narodnom ustanku.

Dužnost doći na pregledavanje: Na pregledavanje valja da dođu sve osobe podložne narodnom ustanku, što su rogiene u gore naznačenoj godini (austrijski i ugarski državljani, a takogier i osobe, koje ne mogu dokazati inostranskoga državljanstva). Od dužnosti, da dođu na pregledavanje, izuzeti su samo:

1. oni, koji sađa i onako već pripadaju aktivnoj vojničkoj svezi kao osobe podložne narodnom ustanku, uzevši amo i članove c. kr. streljačkih zborova u Tirolu i Vorarlberškoj (upisani strijelci); no članovi drugih korporacija podložnih narodnom ustanku valja da dođu na pregledavanje;

2. oni, koji očito nijesu sposobni za službu pod oružjem u narodnom ustanku (t. j. takvi, kojim manjka jedna noga ili ruka, koji su slijepi na oba oka, gluhonijemi, kreteni, pa osobe, za koje je od suda proglašeno, da su luđe, mahnite ili glupe, ili koje su inače duševno bolesne), ako je kod pregledavanja prikazan primjeren dokaz o dotičnoj mani, dotično bolesti.

Koji boluju od padavice, valja da dođu na pregledavanje; dokazi o njihovoj bolesti imaju se prikazati najdalje do pregledavanja.

Prijava: Svi, koji su po gornjim odredbama dužni doći na pregledavanje, valja da se najdalje do 9. januara 1918. prijave u općinskom uredu (kod magistrata) onoga mješta, u kojem borave u času, kad se izda ova obznana.

Dužnost prijave tiče se takogier onih, koji u općini svojega boravišta imaju zavičajno pravo.

Osobe podložne narodnom ustanku valja da se kod prijave iskažu primjerenim dokaznicama (krštenicom ili svjeđodžbom rogenja, domovnicom, radničkom ili službinskom knjigom, školskom svjeđodžbom itd.); osobe podložne narodnom ustanku, kojim je dana «lična i prijavna iskaznica» u smislu obznana od 6. marla 1916., valja da na prijavu donesu tu ispravu.

Tkogod se prijavi, primit će iskaznicu narodnoga ustanka, koju treba da pomno čuva i prikaže kod pregledavanja.

Ta iskaznica je takogier potvrda njegove prijave i daje mu pravo na besplatnu vožnju na željeznicama (izuzevši brze vlakove) i parobrodima na pregledavanje i natrag, zatim takogier — ako se kod pregledavanja nagje, da je sposoban — pravo na besplatnu vožnju kod dolaženja pod barjak u službu. Tko propusti prijavu, strogo će ga kazniti političke vlasti.

Provaganje pregledavanja: Pregledavanje osobâ podložnih narodnom ustanku zbog utvrđenja njihove sposobnosti za službu pod oružjem u narodnom ustanku obaviti će povjerenstva narodnoga ustanka za pregledavanje, koja će uređovati u vrijeme od 14. do 28. januara 1918.

Mjesto, dan i sat uređovanja tih povjerenstava obznanić će se posebnim oglasom.

vani, kao konji, koji se u svom strahu stisnu, kad im bijes vihra probuđi u žilama smrtnu tjeskobu. Jedna je djevojka sjela u snijeg. Pritisnula je rupcem lice i uzela glasno plakati.

— Ne mogu više!, reče.

Jedan mladić sagnuo se do nje i rekao:

— Ta ne plači! To ne pomaže ništa!

Ona je na to glavu zatisnula u njegova koljena i tiho proplakala, a da ga nije ni pogledala:

— Ta ti znaš, kako je sa mnom!

Nastala je na čas tišina, koju je prekinuo mladić.

— Pa htjeli smo se vjenčati na proljeće!, reče, kao da će joj razjasniti.

Ni riječta pogrdje ili šale da bi pala na to priznanje od drugih dviju djevojaka. Njezin susjed i jedan drugi je pođigoše.

— Moramo poći, rekoše. Inače ćemo se smrznuti.

I oni krenuše dalje, da im je svegi vjetar dolazio s lijeva, u tvrđoj nađi, e će naći kopno.

I jednaki ljudima, što biju očajan boj o život, provališe muškarci u proklinjanje, a žene u jauk.

Prvi su proklinjali čas, kad su žene povelj sa sobom, a ove su opet jadikovale, što su se oslonile na muškarce! A samac sedamnaesgodišnji plakao je poput djeteta, ne mogavši pojmiti divlju ovu bjesnoću, koja je provalila radi njega.

Bura je obarala snježne mase, kao da je u nje bilo čitavo more, iz kojeg ih je izljevala. I dok su ovi zabludjeli dalje koracali, uvijek jednakim pravcem, zanjemile su na njihovim usnama divlje riječi. Zaboraviše, da im je ogorčenje radi njihove suđbine stavljalo na jezik te ružne riječi; a kad je nadošla velika umornost i oni popađali u snijeg

Da koje je povjerenstvo upućena koja osoba podložna pregledavanju, ravna se po općini, u kojoj se prema svojem boravku imala prijaviti.

Koji su nesavladivim zaprekama bili zapriječeni doći u dane pregledavanja, što su za njih odregjeni, valja da dogju pred povjerenstvo za naknadno pregledavanje.

Napose će se oglasiti, kada će i gdje funkcijonirati povjerenstva za naknadno pregledavanje.

Tko ne dogje na pregledavanje, kaznit će se po zakonu od 28. juna 1890. L. d. z. br. 137., o kažnjenju neposlušna spram vojničke sazivne zapovijedi i zavogjenja na to.

Dolazak pod barjak: Kada i kamo valja da dogju u službu pod oružjem osobe, za koje se kod pregledavanja nagje, da su sposobne, doznat će one kod pregledavanja.

Koji ne dogju na pregledavanje u dane, što su za njih odregjeni, i zato moraju doći na naknadno pregledavanje, pozivaju se ovim, da odmah poslije naknadnoga pregledavanja dogju pod barjak; no u prilikama vrijednim obzira može im povjerenstvo za pregledavanje dozvoliti još kratak vojnički dopust, da urede svoje privatne poslove. Za koje se kod naknadnoga pregledavanja nagje, da nijesu sposobni, opet će se otpustiti, jer za sađa ne dolaze u obzir za službu pod oružjem.

Takogjer tko ne dogje ili tko zakasni pod barjak, kaznit će se po gore spomenutom zakonu.

Pogodnosti: Osobama podložnim narodnom ustanku, koje kod pregledavanja dokažu naučno osposobljenje, što je po vojnom zakonu utvrgjeno za pogodnost jednogodišnje prezentne službe, poželjuje se dozvola, da za svoje službe u narodnom ustanku nose znak jednogodišnjega dobrovoljca.

Onim, za koje se kod pregledavanja nagje, da su sposobni, takogjer je slobodno na temelju vojnoga zakona dobrovoljno stupiti u zajedničku vojsku, ratnu mornaricu ili domobranstvo, i to na vrijeme prezentne i ukupne službe, što se ima odslužiti po odredbama netom spomenutoga zakona o dobrovoljnom pristupu.

U pogledu biranja vojnoga tijela vrijeđe opća ograničenja, što su o tome izdana. No poslije prezentiranja dopušteno je dobrovoljno stupiti svakako samo kod vojnoga tijela, kojem je dotična osoba dodijeljena kao narodni ustaša.

Saziv i pregledavanje bosansko-hercegovačkih zemaljskih pripadnika: Oglasuje se, da se pozivaju u službu pod oružjem takogjer bosansko-hercegovački zemaljski pripadnici podložni službi u evidenciji rezerve, što su rojeni u godini 1900.

Ako oni borave u Austriji, valja da se do 9. januara 1918. prijave kod općinskoga ureda (kod magistrata) općine svojega boravišta i donesu dokazne kazane u ovoj obznani, te će ondje primiti iskaznicu, koju treba da pomno čuvaje i s kojom će u vrijeme od 10. do 12. januara 1918. doći na pregledavanje k. c. i k. kotarskom popunidbenom zapovjedništvu, u čijem se području nalazi njihovo boravište.

Osobama podložnim službi u evidenciji rezerve daje se na temelju iskaznice besplatna vožnja na željeznicama (izuzevši brze vlakove) i parobrodima do c. i k. kotarskoga popunidbenog zapovjedništva i natrag.

Aprovizacija pred javnošću.

Poteškoće u opskrbi krušnom hranom.

Od neko su doba nastale opet neprilike u dovozu i dijeljenju krušne hrane; pokrajina ne prima redovno svoj kontingenat, puk ne prima onoliko kruha ili žita, koliko bi ga prema ovmome kontingentu išlo.

Kako je opskrba zemlje krušnom hranom prva briga namjesništva, puk će razumijeti, da namjesništvo svim silama radi, da bi se ovo stanje popravilo; ali će takogjer razumijeti, da ovo stanje uzrokuje prirodni i tehnički razlozi, kojih namjesništvo, uz najbolju volju ne može da promijeni.

Naš je položaj u ovom pitanju prirodno zato težak, što je Dalmacija upogled krušne hrane pasivna zemlja, pak se ova hrana mora za nas naći u aktivnim zemljama, zatijem se mora k nama dovoziti. Da bismo dakle redovno primali svoj kontingent, valjalo bi da aktivne zemlje državi redovno davaju, koliko ona od njih traži za pokrivanje potreba u pasivnim zemljama, suviše bi valjalo da se hrana brzo i bez zapreka prevozi.

Ali obe ove stvari ne teku glatko: aktivne zemlje (koje naime proizvode više žita, no što ga po zakonu smiju danas trošiti) kriju svoj proizvod, kažu, da im je slabo rodilo, pa se u času rekvizicije, pored svih strogih mjera, nagje daleko manje, nego je bilo proračunano; a što se tiče transportiranja, i tu ima velikih neprilika zbog nestašice ugljena i vagona. Što se tiče količina žita, neka je pomoć bila u zadnje doba osigurana od strane Ugarske, ali i ta pomoć ima svoje granice, jer Ugarska, pored svojih potreba, valja da pokrije i velike potrebe vojništva.

Neka pučanstvo bude uvjerenom, da će namjesništvo i unaprijed svim silama raditi, da se ovo stanje popravi. Ima nade, da će se popraviti. Neka se megjutim puk strpi i mjeri; neka štedljivo troši primljeni krumpir, i ako namjesništvo ima

potražije parovi iznova jedan drugoga, a najnesretnija izmjeđu njih svijui, ovila je svoje ruke oko vrata velikog momka, kao da sjede ljeti snani vani u zelenoj tratinji.

U to zamijne kroz tišinu glas samca sedamnaesgodišnjeg; i svi zanijemije. Dječak je molio: „... Oče naš, koji jesi na nebesih!“

Potlagano, jednolično, molio je on tu staru molitvu, koje su riječi uspuvljivale boli čitavih generacija. Sjedio je, držeći šubar u rukama, sred bure: nije osjećao, kako se nad njegovom glavom gomilaju snježne naslage i kako se poput studenog pokrivača, što sve poravnava, prostirahu po svoj to mladeži, kojoj nije bilo nikad naći kopna, prema kome su išli.

Kad je svanulo, našlo ih zatrpame snijegom, mrtve. Ležali su gotovo milju vani, prema moru. Išli su prema vjetru i dok su tražili kopno, on ih je izdajnički obavio i korak ih je po korak zavodio sve dalje i dalje od spasa i doma.

Švedski napisao *Gustaf af Geijerstam.*

najbolju nadu, da će i na proljeće moći zemlju pribaviti veliku količinu krumpira; neka svak uopće šteti životne namirnice.

Protiv pretjerivanja cijena.

Što za vrijeme rata poskupi hrana, odjeća i obuća i druga za življenje prieko potiebita roba, to je prirodna stvar; ali ona ima svoje granice; a u Dalmaciji je ova stvar prešla sve granice, izrodila se je u jednu nedopuštenu i nemoralnu pojavu, u bezdušno guljenje iskrnjega.

Dalmacija je za ovu pojavu zato tako plodno tlo, jer svu prijeko potrebitu robu moramo uvoziti izvanika i jer je taj uvoz i zbog našeg položaja skopčan s poteškoćama. Ko dakle ima hrane ili druge prijeko potrebite robe, misli da može uhvatiti za grlo onoga, te je nema, pak je u njega kupuje. I sve se bacilo na trgovinu, trguje se javno i potajno. Ništa to, ali jedan proda robu drugome, drugi trećemu, treći četvrtome — pak eto čitavog lanca špekulanata, od kojih svaki hoće da zasluži, i baš obilato — a sve to valja da plati jadni potrošač.

Tako se brašno, kupljeno na Rijeci po 8 K, prodaje po 16 do 20 K; šta ćeš, «vanzaporna» je roba, pa ako ćeš je imati, plati je skupo. Sta više pod firmom «vanzaporne robe», a uz iste lihvarske cijene, prodaje se i jeftino nabavljena, puku od kontingenta ukradena roba! Stare zalihe, nabavljene, dok su cijene još bile niske, prodavaju se — često po novim *simuliranim* fakturama — uz nove visoke cijene. I do toga je došlo, da manje imašni slojevi puka, pogotovo koji su upućeri na stalan prihod, pravo više ne mogu da žive, ali zato dobro žive i baš u obilju žive ljudi, koji se bogate guleći iskrnjega.

Stoga je namjesništvo odlučilo, da pojača dosadašnje mjere u ovoj stvari, pa da uputi najstroži postupak, pravu zakonsku hajku protiv svih te se bave s nepoštenom i bezdušnom trgovinom; pak je svim političkim vlastima dalo upute, kako da bolje i uspješnije nadziru sve trgovce, kako da im ispituju fakture i cijene i kako da upotrebom svih zakonskih mjera, a složno sa sudskom vlašću, kazne i uguše svu nepoštenu trgovinu.

Da bi ovo nastojanje vlasti uspjelo, potrebita je ozbiljna saradnja javnosti. Apeliramo stoga na javnost, da prijavi svaki slučaj pretjerivanja cijena ne anonimnim pismom na nekompetentno mjesto, već otvoreno i kamo treba; jer ko se ne stidi, da te bezdušno guli, zašto ćeš se stidjeti, da ga predaš u ruke zakona?

Pregovora o miru.

O dosadašnjim rezultatima pregovora o miru u Brest-Litovskom piše «Fremdenblatt» od 31. prosinca:

Drekjučer povratio se je amo grof Czernin s jednim dijelom svoje pratnje iz Brest-Litovskog. Prema saopćenjima, što smo ih dobili od jednoga učesnika pregovora o miru, izlazi ova sljeka dosadašnjega tečaja konferencije:

Tijek mirovnih pregovora prikazuje opravdanu nadu, da će izmjeđu četvornog saveza i Rusije doći do posvemašnjega sporazumka. Ali bilo bi proračeno misliti, da nema dalje nikakvih poteškoća, koje valja svladati. U teritorijalnom pitanju postoji još razroznost mišljenja, koja se u glavnom tiče načina, kako da glasuje pučanstvo ruskih krajeva zaposjednutih od centralnih vlasti. Završeni dakle pregovori nijesu još ni pošto, ali dobro teku. Na obim stranama pojavila se je ozbiljna iskrena volja za mir, a duh susretljivosti i pomirljivosti prevladao je kod vijecanja. Tako je prevaljen znatan dio puta, koji vodi k miru, a u njegovim bitnim točkama došlo je do potpunog sporazumka, u drugima do takovoga zbliženja, da je opravdano očekivanje, da će i tu doći do suglasja.

Ruski delegati pokazali su se kao vrlo ruti-nirani, o svom cilju svijesni i okretni državnici. Dostupali su sa najvećom lojalnošću, te uvijek pokazivali strogu stvarnost. Pokazali su se prema svojim silama spremni da unapred djelo mira, a brzi tijek pregovora ima se velikim dijelom tumačiti držanjem ruskih delegata.

Lični saobraćaj među punomoćenicima četvornoga saveza i Rusije kretao se je u najugodnijim formama. Jeli su zajedno za dugačkim stolom, a gostilo ih je njemačko vrhovno zapovjedništvo. Razgovori za stolom bili su posvema neusiljeni, a među punomoćenicima razvio se je posve prijateljski saobraćaj. Većina ruskih delegata umije njemački. Službeni pregovori sami vogneni su naizmjence u njemačkom, ruskom i francuskom jeziku, služeći se pri tom tumačima.

Ministar grof Czernin i državni tajnik dr pl. Kühlmann stanovali su, jer su kuće u Brestu-Litovskom gotovo sasvim razorene, u časničkim barakama, koje megjutim imaju kemene zidove. U unutrašnjosti ti su konaci vrlo udobni, snabdjeveni čilimovima itd. Budući da su stanovi jedan tik do drugoga, to je lični dodir među delegatima bio gotovo neprekinat. Punomoćnici četvornoga saveza i Rusije razišli su se na najsrdačniji način, pak ima nade, da će njihov naredni skori sastanak uroditi isto tako povoljnim rezultatom, kao i prvi odsjek mirovnih pregovora u Brest-Litovskom.

Samostalnost Finske.

BERLIN, 31. «Wolffov ured» javlja: Finska delegacija koja se sastoji od državnoga savjetnika Hjelda, prof. Ericha i ravnatelja Sarija, prispjela je amo, te je primljena od državnoga kancelara grofa Hertlinga pred državnim podtajnikom spolišašnjih posala barunom von den Bussecheom. Deputacija predala je punomoć predsjednika finskoga senata, koja ovlašćuje deputaciju, da zatraži kod njemačke vlade priznanje samostalnosti Finske. U svojoj adresi naglasila je deputacija, da je Finskoj vrlo mnogo stalo do priznanja Njemačke, jer osjeća da je k njoj privlači jaka zajednica kulture i interesa.

Državni kancelar grof Hertling odgovori na besjedu državnoga savjetnika Hjelda, da njemačka carevina prati s velikim simpatijama nastojanje finskoga naroda, ali da priznaje samostalnosti

Finske po Njemačkoj zavisi o sporazumku Finske sa ruskom vladom, s kojom se Njemačka u ovaj čas nalazi u pregovorima o miru. Taj je sporazumak tim laglji, što je Trocki, kao ministar spoljašnjih posala, po ruskom zastupstvu u Brest-Litovsku dao na odnosni upit izjaviti, da će Rusija finskim željama u punom opsegu doći u susret, ako bi se Finska obratila na rusku vladu.

Rat s Italijom.

U Amsterdamu se javlja s talijanske granice: Na južnim obroncima Alpa vladaju jake sniježne vijavice i gusta magla, pa je uslijed toga spriječena svaka bojna djelatnost. No uza sve to pokušavaju Talijani iznenadnim navalama protjerati neprijatelja s pozicija pomaknutih prema jugu i uzdrmati njegove linije. Najžešće se navaljuje protiv položaja zapadno i istočno od masiva Grappa, opkoljenje kojega zadaje velike brige talijanskom vojnom vodstvu. Nasuprot metodama posljednjih dana, kad su Talijani gotovo bez ikakve topničke priprave nasrtali na neprijatelja, sada od dva dana unatrag, prije svake navale, otvaraju najtežu topničku vatru protiv Austrijanaca, ali je uza sve to uspjeh buhbarske vatre minimalan, budući da gusta magla onemogućuje promatranje djelovanja topova. Dješački su napadi vrlo žestoki i žilavi. U vatri austrijskih mitraljeza dosad su se slomili svi talijanski juriši.

O bojevima na talijanskoj fronti brzojavlja naročiti izvještitelj «Köln. Volkszeitung»: Istočno od Breme zasad je završena navalna vojne grupe Kraussove poslije juriša na Monte Asolone. Vojna je grupa Conradova na odsjeku fronte Sisemol-Frenzella nastavila napade u južnom pravcu, pa su od Talijana osvojeni južni izdanci Monte Sisemola i Col del Rosso. Neprijatelj je ondje prisiljen na jake protumjere.

Na Divi je Treviso pod teškom vatrom sa-vezničkih topova.

Riječ o Dalmaciji u Francuskoj komori.

Neue Freie Presse donosi: Talijanske novine primaju iz Pariza izvještaj o sjednici francuske komore od 28. decembra. Zast. Moutet je upozorio na ugovore Francuske s ostalim zemljama Entente i rekao, da bi ti ugovori mogli uznemiriti mnoge narode. Italija, kako se vidi u ugovorima, traži osim Trentina i Trsta njemački Tirol, Istru, otoke u Jadranu, Albaniju, Dodekanez i prednosti u Maloj Aziji. Takvim se ugovorima ni pošto ne štiti megjunarodno pravo i oni bi bili, ako se provedu, nove klice za buduće ratove. Razlikuje ono, što je hito talijanski narod od onoga, što stoji u ugovorima talijanske vlade i pita talijanski narod, kakav bi bio budući mir, ali se zadržuje talijanske aspiracije na Dalmaciju, i na ostala spomenuta područja. Ministar izvanjskih posala Pichon odgovorio je odmah i upitao govornika, da li on računa s ozbiljnim posljedicama, koje bi mogle nastati, ako se taj ugovor stavi u pitanje, te rekao: «Italija je sudjelovala a našem ratu po jednom ugovoru. Taj ugovor sklopili smo mi s tim narodom, koji je ušao u rat radi svoje ljubavi prema pravu (!) i za najviše interese, koje je morao štiti, te za upotpunjenje svoga jedinstva. Nikad nije među narodima bilo važnijih ugovora nego što je ovaj, nikad znatnijeg, otvorenijeg i javnijeg sporazuma».

Ratne pripreve Udruženih država.

Iz Amsterdamu se javlja: Članovi saveznog povjerenstva, koji su se vratili iz Amerike, izvještaju o pripravama «Unije» za rat, pa izmjeđu ostaloga vele: Za transport prve američke vojske u Evropu — 500.000 ljudi — potrebno je 10.000 vagona. Četiri će se luke uređiti jedino u tu svrhu, da u njima može ujedared stati po 25 brodova, koji će se ondje u isti mah nakrcati. Za transport tih četa u Evropu potrebno je 250 brodova. U svemu će Amerika potrebovati 100.000 tona brodskoga prostora, a 20.000 tona za pričuvu. Ta bi tonaza pokrila potrebe za prvih šest mjeseci. Tisuću lokomotiva, koje se grade u Americi za transporte četa i materijala, otpremit će se u Francusku i ondje upotrijebiti za željezničarsku službu.

DALMATINSKE VIJESTI

Previšnje odlikovanje.

Njegovo se c. i k. Apostolsko Veličanstvo premilostivo udostojilo udijeliti višem kotarskom liječniku kod političke uprave u Dalmaciji dr. r. Vičku Galvani, viteški križ Ređa Franje Josipa u priznanje izvrsnog požrtvovnog rada u zdravstvenoj službi za ovog rata.

Porota u Zadrui.

Za prvo redovito zasjedanje porotnog suda kod zemaljskog suda u Zadru, koje će se otvoriti 16. o. m., predsjedništvo prizivnog suda odredilo je: predsjedateljem porotnog suda predsjednika Mata Bojanica, a predsjedateljevim zamjenicima dvor. savj. potpredsjednika Frana pl. Rossignoli, priz. savj. Frana Graovac-Brunelli i zem. sudskog savj. viteza Josipa pl. Paitoni.

Općinsko upraviteljstvo grada Makarske.

Iz Makarske primamo: Općinsko vijeće izabralo je jednoglasno gosp. Silvija Matulovića za načelnika a gosp. Petra Antičića za prvoga prisjednika.

Slučaj boginja u zemaljskoj bolnici u Zadru.

Zadnjih je dana prošlog decemb. u zemaljskoj bolnici u Arbanasima, oboljela od boginja neka Milica Suhonja iz Krupe, općine Obrovacke, koja bijaše došla u zavod radi bolesti na materici. Po njezinom kazivanju, bijaše otišla otčaj dvadesetak dana u selo Mijatović. Građačke općine, u Lici, da pohodi sestru, koja bijaše tek ozdravila od boginja. Po svojoj prilici tu se i okužila. Iz Obrovača do Zadra putovala je voznom poštom, te se na 22 decembra u večer iskrkala kod kuća Relje, odakle je sama

pošla u bolnicu, gdje je iste večeri i primljena. U Zadru dakle nije nigdje bila, a u Obrovcu bijaše otišla kod nekog krčmara Luke Maričića. Bolestnica je osamljena; odregjeno je da se za 14 dana, brojeći od 28 decembra ne otpušta niko iz bolnice, i prihvaćene su sve druge potrebite zdravstvene mjere. Stanje je bolesnice teško.

Za pučke kuhinje.

Inicijativom g. višega sudskoga savjetnika Miha Obuljena, darovaoše za pučke kuhinje u Dalmaciji osiguravajuće društvo «Providentia» u Beču K 5000, tvrdka Schenker & Co. K 3000, središnja banka čeških štedionica K 2000. Svima se darovateljima ovim izriče zahvalnost na lijepom daru.

Vukovi u Drniškoj krajini.

Pišu nam iz Drniške krajine, 29. decembra: Luger Miho Mrše iz Vinova obilazeć šumu «Kapine» naiđe na jednoga vuka, te iz svoje dvočjeve upali u nj i rani ga, ali žalibože puška bijaše nabijena čežjim olovom, a ne tanetom i vuk ode.

Sad se vukovi baše u šumama Umljanovića i Moseća sela, gdje su u ovom posljednjem odlomku počinili štete u blagu, a to ovim žiteljima: Petru Sariću p. Petra poklaše 2 koze; Boži Sariću p. Pavla 1 kozu; Iliji Grbavici p. Grge 1 kozu; Boži Milakoviću p. Petra 2 koze; Anti Strunji p. Nikole 2 koze. U odlomku Planjani: Marjanu Vukorepi p. Ante 2 koze; Grgi Vukorepi p. Grge 1 kozu. Vukovi se približavaju preko guste šume Kričanske u šumu Moseć odlomka Drniša, gdje će se po svoj prilici i zadržati, jer su im sve pogodnosti u prilogu, pošto su šume guste i u njima se nalazi dosta špilja sa mnogobrojnim dočićima.

Električna rasvjeta u Dubrovniku.

U Dubrovniku opet je uspostavljena električna rasvjeta, i električni tramvaj svakog dana do podne, a popodne od 5 sati unaprijed.

Concerti.

Le due magnifiche serate musicali, date mercoledì e ieri, nella Sala della filarmonica, dal «Concerto accademico di fronte del quartiere della stampa per i soldati al campo» attrassero un pubblico eletto e numerosissimo, che fu prontamente conquistato dal valore straordinario dei tre artisti: signora Nony Paldo, cantante dell' i. r. teatro di Corte, prof. Franc. Drđla, virtuoso di violino e compositore, prof. Angelo Kessissoglu, virtuoso e compositore. La signora Nony Paldo è una distinta artista, che possiede una magnifica voce di soprano ed un' intuzione musicale eccellente, sorretta da una scuola impeccabile, animata da un sentimento squisito toccante. In tutti i pezzi da essa eseguiti fu di una grazia così affettuosa, di uno stile tanto perfetto da suscitare la più intensa ammirazione degli spettatori. Dall' aria del «Barb ere» a quella della «Lakme» di Delibes, dalla canzone del paggio negli «Ugonotti» a un valzer dell' Arditii essa si rivelò valentissima interprete di tutti i generi più disparati di musica.

Il prof. Franc. Drđla è un violinista di straordinario valore, e fu ammiratissimo per la pienza della cavata, per l'elasticità del tocco, per la lucidezza del suono, per la signorilità interpretativa. Conoscendo a fondo tutte le risorse della tecnica, non ne fa scopo della sua arte; è un esecutore fine, coscienzioso, che con la studiata distribuzione dei colori e coll' equilibrio della forza sa dare ad ogni pezzo una fisionomia propria, avendo sempre presente il carattere, lo stile, le particolari intenzioni del componimento. Sollevò entusiasmo con un notturno di Chopin, interpretato e lumeggiato in modo veramente ideale, e colle arie zinganesche del Sarasate, di cui seppe rendere con meravigliosa leggerezza e nitidezza le irruenze passionali. Ieri sera si rivelò anche compositore geniale nella «suite» Visione, Souvenir e Serenata. Le tre belle composizioni sono così informate a ritmi bizzarri, a contrasti di squisita originalità e piene di colorito smagliante, che sfuggono a qualunque tentativo di descrizione.

Il prof. Angelo Kessissoglu si rivelò un eminente pianista, dotato di solida cultura musicale, di grande familiarità con le opere dei più grandi maestri, antichi e moderni, di impeccabile virtuosità e di raro buon gusto. Chopin e Liszt sembrano i suoi autori prediletti, e infatti ne sa rendere l' intima essenza spirituale in modo meraviglioso.

I tre valentissimi artisti, dotati di così eccezionale valore concertistico si fondavano e completavano meravigliosamente in alcuni pezzi d' insieme. In un largo di Händel ed in un' Ave-Maria, Bach-Gounod, per canto violino e piano essi rapirono il pubblico.

I tre straordinari artisti furono tutti calorosissimamente applauditi tutte le due sere con vivissimo trasporto dal pubblico entusiasmato.

Il successo finanziario dei due concerti fu molto notevole.

Božični dar za vojnike na bojištu.

Upraviteljstvo trgovačke škole u Spljetu dostavilo je namjesništvu K 100, kao božični dar za vojnike na bojištu. Dopriniješ: učenici i učenice Zavođa K 79, profesor Buzolić K 1, profesor Guić K 3, upravitelj Mrđuljaš K 9, profesor Reić K 1, profesor Strazičić K 3, profesor Tanfara K 2, profesor Tartaglia K 2.

Elargizioni.

Sua Eccellenza Monsignor Arcivescovo Dr. V. Pulitić ha elargito in occasione delle sante feste natalizie all' Asilo delle Orfanelle in Zara corone 100. Il Comitato dirigente l' Asilo esprime al generoso illustre oblatore anche con questo mezzo i più sentiti ringraziamenti.

Dalla Banca popolare di Zara venne elargito alla Cucina popolare di Zara Cor. 1000.

La direzione a mezzo nostro esterna le più vive grazie.

Samoubica.

Pišu nam iz Dubrovnika, 29 dec. Danas, malo prije podne, Angja Gjedović, sluskinja u kafani Brbore, popila je jaku dozu lysola, te je malo zatim umrla u teškim mukama. Imala je 22 godine. Njezin je otac na početku rata, ubio iz puške u svojoj kući, u Župi dubrovačkoj, svoj sina, a brata joj, te je radi toga bio osuđen od vojnog suda u Mostaru na 15 godina tamnice.

čeri i primljena. U u Obrovcu bijaše Maričića. Bolesnica je za 14 dana, broja niko iz bolnice, i trebite zdravstvene

nje. oga savjetnika Miha kuhinje u Dalma-identia» u Beču K K 3000, središnja Svima se darova- lija pom daru.

krajini. 29. decembra : ova obilazec šumu ka, te iz svoje dvo- alibože puška bijaše inetom i vuk ode. ama Umljanovića i osljednjem odlomku im žiteljima: Petru eže; Boži Sariću p. rge I kozu; Boži rjanju Vukorepi p. rge I kozu. Vukovi e Kričanske u šumu se po svoj prilici i sti u prilogu, pošto lazi dosta špilja sa

Dubrovniku. ostavljena električna kog dana do pođne,

musicali, date mer- armonica, dal «Con- iartiere della stampa ro un pubblico eletto tamente conquistato artisti: signora Nony ro di Corte, prof. ino e compositore. so e compositore. istinta artista, che soprano ed un in- retta da una scuola sentimento squisito a eseguiti fu di una stile tanto perfetto mirazione degli spet- quella della «Lakme» paggio negli «Ugo- essa si rivelò valen- eri più disparati di

violinista di straor- mo per la pienezza el tocco, per la luci- rilità interpretativa. isorse della tecnica, te; è un esecutore tuoiata distribuzione la forza sa dare ad ria, avendo sempre le particolari inten- uo entusiasmo con etato e lumeggiato lle arie zingaresche onere con meravi- rruenze passionali. ositore geniale nella renata. Le tre belle ata e ritmi bizzarri, a e piene di colorito alunque tentativo di

si rivelò un emi- a cultura musicale, ere dei più grandi mpeccabile virtuosità e Liszt sembrano e me sa rendere l'in- o meraviglioso. otati di così ecce- fondevano e com- alcuni pezzi d'in- d in un'Ave-Maria- o piano essi rapi-

rono tutti calorosis- e sere con vivissimo ato.

ei due concerti fu

na bojištu.

role u Spljetu dosta- o božićni dar za voj- enici i učenice Za- 1, profesor Guić K fesor Reić K 1, prof- anifara K 2, profesor

Arcevescovo Dr. V. e delle sante feste lle in Zara coronò e sprime al gene- on questo mezzo i

Zara venne elargito or. 1000.

stro esterna le più

29. dec. Angia Gjeđović, slu- je jaku dozu lysola, m mukama. Imala je početku rata, ubio iz dubrovačkoj, svojeg- bio osujen od voj- dina tamnice.

Vaccinazione.

Il Comune di Zara annuncia: Dal 7 al 12 corr. verrà tenuta nella caserma delle guardie comunali la pubblica gratuita vaccinazione e rivaccinazione, dalle ore 5 alle 6 p. m.

Na poštanskom uredu u Zadru.

Ođ ponedjeljka 7 siječnja, biti će privremeno ograničena služba pri prozorčića blagajne na poštanskom uredu u Zadru; a to ođ 9 sati u jutro do 2 sata popodne.

Nove knjige.

Wenzelidesova studija o Vojnoviću. Hrvatska knjižara u Sarajevu izdala je, prigodom šezdesete obljetnice pjesnika Voinovića, studiju iz pera Arsena Wenzelidesa. U pet posebnih poglavlja sav je Voinoviće rad opširno iznesen (dubrovački, kozmopolitski, historijski i lirski), a u posebnom odlomku spominju se strani prevodioci i kritičari Voinovićeova rada, za koje se slabo znađe, nesamo u širim, nego i u užim, stručnim krugovima. Malo će komu biti n. p. poznato što su sveđski slavist Alfred Jensen i poljski literarni historičar Tađija Grabowski pisali o Voinoviću, da je neka Mela Shoepp pisala u «Berliner Tagblattu» o Voinoviću i donijela jedan odlomak iz «Allons enfants», da je Helena d'Abancourt de Franqueville prevela na poljski i objasnila «Trilogiju», a isto tako pisala o tom djelu i Kristina Zaleska, pa sud poljaka Dobrowskoga o istom djelu, mišljenje praške kritike o Voinoviću, Napokon se tu spominju njemački prevodi Mare Čop-Marlet, Ide Fürstove, Mavra Špicera i Ivana Souvana. U Wenzelidesovoj studiji navedene su kronološkim redom sve napomenute pjesnikove radnje.

Novi List.

Na staru godinu izašao je prvi broj «Glasa Slovenaca, Hrvata i Srba» pod odgovornim uredništvom đ. ra Ivana N. Dvovaka. List stoji na stanovištu narodnog jedinstva Hrvata, Srba i Slovenaca.

Promet i trgovina.

Poštanski saobraćaj u Galiciji.

U istočnoj su Galiciji preuzeli listovni saobraćaj poštanski uredi Koniuch, Sinkow b. Korolówka, Szparka; novčani saobraćaj vrijednosnih pisama poštanski uredi Jezierna, Laskowce, Mikulince i Darachov (ovaj zadnji uz isključenje poštanske naputničke službe); privatni brzogajni saobraćaj pošt. ured Boleslaw.

Poštanski saobraćaj u Bukovini.

U Bukovini su preuzeli listovni i poštanski naputnički saobraćaj poštanski ured Doroschoutz; novčani saobraćaj vrijednosnih pisama poštanski ured Dracynetz; saobraćaj poštanske štedionice poštanski ured Ploska; ograničeni paketni saobraćaj poštanski ured Zastawna; brzogajnu službu za državne i službene brzogajke poštanski uredi Ploska, Rostoki i Storonetz-Dutila.

Poštanski paketi za Tursku.

Radi poteškoća u prosljeđenju obustavljeno je do dalje odredbe primanje paketa za Tursku.

Zbirka dalmatinskih školjaka

Don Blaža Cvitanovića.

God. 1905 ode u Zagreb sada već blage uspomene D. Španić, počasni kanonik i profesor pastoralke na teologiji u Zadru. Usput pohodi i S. Brusinu, svog zemljaka, koji je bio ravnateljem «Narodnog muzeja» u Zagrebu. U prijateljskom razgovoru o kojećem dozna Brusina od kanonika Španića, da se Blaž Cvitanović, njegov prijatelj i kolega iz gimnazije, nalazi kao župnik u Velomratu. Brusina kao istraživač i učenjak, nestojeći da se svakom prigodom okoristi u znanstvene svrhe, «stane pedu» napisa Cvitanoviću prijateljski list, u kojem mu čestita, što se nalazi u Velomratu, mjestu veoma bogatu školjkama, te ga zamoli, da za nj bira školjke i da mu ih šalje u Zagreb, na čemu će mu on i znanost biti zahvalni.

Dopu Cvitanoviću je tada bilo 61 godina. Nikađ se nije dotad bavio tim stvarima, a sad najedanput da se dade na skupljanje školjaka. Nije to baš najlakše osobito ne za neznađu u tom poslu. Ipak se rado dade na to, da udovolji vrućoj želji prijatelja i kolege.

Ljeti je g. 1905. dakle počeo da bira školjke. Velirat, najsjevernije mjesto na Dugom otoku, veoma je zgodan i prikladan za istraživanje morskog blaga; najprije, jer je na otvorenom moru t. j. na gulfu, a zatim, što ima veoma dugačku i krasnu uvalu. Kakvim je prirodnim krasotama Bog obdario to mjestance! Selo broji oko 530 žitelja, koji su skoro svi ribari.

Svaki majstor treba da ima svoj alat, pa i onaj, koji hoće da se bavi skupljanjem školjaka. Cvitanović sam za svoju porabu izmislija dvije kao «tratice» i još 3 druge sprave. Poslije je priznao, da bi bio puno bolje učinio, da se je pri tom držao naputaka u knjizi «Ribarstvo» od Lorinija. Za veće je dubine u moru rabio «tratice», dvije su mu druge sprave «na lanči» služile za lov školjaka na plitku, a osobito pjeskovitu dnu, kao i jedna manja «tratica». Kad bi ljeti iza oluje nastala lijepa vremena, često bi se Cvitanović «zaleteo» sa svojim «kaićem» i spravicama ili u «Dr-stalos» ili u «Haljnu dračicu» ili na otočić «Lagan» ili «Na tanko» (Določaji Velograta bogati školjkama). Nakon obilate lovine školjaka, zadovoljan se vraćao kući. Najprije je trebalo lovinu školjaka dobro spremiti. Svaka se stvarca morala pomnjivo oprati četkicom u slatkoj vodi, zatim dobro osušiti; ako je među njima bilo dvočlopacu, trebalo ih je s najvećom pomnjom zalijepiti. Razumije se, da se žive primjerke prije svega moralo zakuhati i meso izvaditi, da ne saginje i ne zaudara. To je bio jedan način Cvitanovićeova lova. Drugi je način taj, da su školska djeca Velograta skupljala školjke i donosila svom župniku, uz stalnu nagradu za pojedine vrste. — Treći način najjednostavniji, koji se najbolje isplaćivao, bijaše taj, da se je Cvitanović preporučivao mrežarima, osobito onima od rakarica, koje tope u znatne dubine, da mu skupljaju «šporikicu» i) i njemu donose. Za to su da-

1) «šporikica zovu ribari ono, što se hvata za mrežu, a može da bude kamenje i morske biljne.

kako ribari dobivali dar u novcu i naravi. Ta se «šporikica» na otvorenom zraku osuši, zatim se pomoću zgodnih povećala dobro promotri i, ako je što važno, pokupi. Ovdje je najveći izvor školjkama i to najljepšima. — I samo se kamenje zdrobi u manje komadiće, da se vidi, ima li u njem kakvih morskih mekušaca. Još je Cvitanović dao donijeti suha sitna pijeska s «Lagana» ili «Lopate» (takogjer bogati položaji), da ga kod kuće s lentom prorešeta. Znao je i po 8 sati dnevno ovu przinu «prebirati», a osobito ljeti. To je bio Cvitanoviću upravo užitak. Zao mu je bilo ostavljati ovaj posao pa i radi samog objeda.

Jeseni je 1905. već poslao prijatelju Brusinu u Zagreb prvipod svoga rada. Ovaj mu sav razdra- gan čestita na tako lijepom uspjehu te ga još žarče bodri, da nastavi skupljanjem. Odsad šalje Cvitanović na dar Brusini češće školjke u malenim «paketićima», a ujedno ih ustavlja i za se, te ga moli, da mu klasificira (imenuje) pojedine vrste. On piše prijatelju 22. srpnja 1906. i označuje mu nekoliko skupljenih morskih predmeta (školjaka). Dakle g. 1906. udaren je temelj birci Blaža Cvitanovića, koja se u 8 godina krasno razvila i usavršila te postala jedna od najbogatijih zbirka mekušaca Jadranskog mora po mnijenju samog njezinog auk- tora.

D. Blaž Cvitanović, kad se dao na skupljanje školjaka u moru Velograta, stao se dopisivati sa S. Brusinom, svojim pravim učiteljem i vođjom na polju konklilologije. Dopisivali su talijanski, radi tehničkog nazivlja. To je dopisivanje tra- jalo sve do maja 1908, kad se Brusina preselio s ovoga na bolji svijet.

Cvitanović je lijepo i brzo napredovao u sku- pljanju školjaka. Stoga mu Brusina 30. oktobra 1906 piše iz Zagreba: «Spero diverrai anche tu naturalista». I doista, Brusina se nije prevario u svom sudu, jer je Cvitanović, nakon samih 5 go- dina rada oko skupljanja morskog blaga, stekao t. zv. «occhio di naturalista» t. j. svojim sokolovim okom lako zamjećuje i najsitniju razliku među školjkama. Brusina je češće pitao prijatelja i za razna narodna imena riba i školjaka. Tako na- stalo je među njima veoma intimno prijateljstvo. Brusina mu piše iz Zagreba 22. maja 1907: «Dalle risposte, che mi hai sempre dato, non mi persuasi soltanto di avere in te un amico sincero ed un onest'uomo, ma, lo dico non già per farti un complimento, un uomo intelligente, che meritava ben altra sorte che non quella d'essere cappella- no in poveri villaggi».

Ljeti je g. 1907. došao u Dalmaciju u znan- stvene svrhe. Ovom prigodom javlja prijatelju u Velomratu, da će doći k njemu da razgleda i kla- sificira savjesno njegove vrste, te obage važnije — već spomenute — položaje Velograta, ne bi li našao štogod interesantna i nova. Cvitanović ga dočeka u Zadru i odvede sobom u Velirat, te se zadržja kod njega od 29. kolovoza do 19. rujna 1907. Ovom je prigodom klasificirao cijelu zbirku Cvitanovića, koja je tad brojila samo oko 100 vrsta. U Velomratu se Brusina nalazio kod prijatelja kao u svojoj rođenoj kući.

Kratko nakon odlaska iz Velograta piše Bru- sina Blažu iz Zadra, da mu je 23. studenoga 1907. kolega Dobrilović, dao lijepu večeru, na kojoj su bili i drugi neki ugledni njihovi stari prijatelji, pak «ricordando i nostri colleghi si parlò di te come di un caro collega, onesto a tutta prova». Dalje mu piše: «Ti mando la lista sistematica dei ge- neri e vedrai, che tenendoti a questa, la tua rac- colta sarà meglio ordinata e le cose simili saran- no vicine». Cim je Cvitanović primio od Brusine sistematski popis svih razreda, obitelji i rodova školjaka uopće, uredio je po njem svoju zbirku, i tim je odmah postala preglednija i zanimivija. Ovog se je sistematskog popisa Cvitanović držao pri sa- stavljanju svog kataloga za zbirku, što mu je i kasnije veoma dobro poslužilo.

Uto je Brusina otputovao u Italiju u znan- stvene svrhe. Tamo ga spopane teška bolest, koja ga dovede i do groba. Ni u bolesti teškoj nije Bru- sina zaboravio svog prijatelja Blaža. 9. siječnja 1908. šalje mu dopisnicu iz Villa Budmani presso Casfeleretti (kod Jakina): «Dragi prijatelju! Jedva sam ovamo prispio (20. decembra), obolio sam i dugo ću još trebati, da se oporavim», a 8. svibnja 1908. skoro na smrtnom času, odgovara iz Zagreba na pošiljku Cvitanovića diktujući u pero svojoj gosposji Egini, dok već 21. maja iste godine ispusti Bogu svoju veliku dušu. Cvitanović je zaplakao na vijest o smrti svog dobrog prijatelja S. Brusine, a sad se još veoma rado spominje svog vrlkog kolege i učitelja. (Sljedi).

RAZLIČITE VIJESTI

Dova godina na dvoru.

Njegovo Veličanstvo je jučer u jutro u 8 sati otputovalo u Baden, slušalo je ondje tihu misu primilo običajne izvještaje, te se u 10 sati i po povratilo u Laxenburg. Do sata kasnije dogoše obostrana dvorjanstva cesaru i kralju, da mu čestitaju Novu Godinu. Istim povodom dogoše u 11 sati prije podne najviši dvorski čini i generalni po- bočnici. U 11 sati i 30 časaka primi Njegovo Ve- ličanstvo čestitke svih nadvojvoda i nadvojvotkinja, koji u Beču borave. Vlada je primio iza toga generala pukovnika nadvojvodu Josipa, a poslije podne ministra rata pl. Stöger-Steinera u audijen- ciju.

Telegrami Uredništva.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau

Izvjestaj austrijsko-ugarskog glavnog stana.

BEČ, 4. Službeno se javlja:

4. januara 1918.

Istočno bojište:

Primirje.

Talijansko bojište:

Nije bilo ovećih dogadjaja.

Doglavica generalnog štaba.

Izvjestaj njemačkog velikog glavnog stana.

BERLIN, 4. Wolff-Bureau javlja:

Veliki glavni stan 4. januara 1918.

Zapadno bojište:

Skoro na svoj fronti došlo je do živahnih bojeva obostranih artiljerija. Bistvo, mrazno vrijeme pomagalo je njihovoj djelatnosti. U engleskim zagonima, koji su propali na istoku od Ypresa i na sjeveru od konala La Bassée, kaogod u našim uspjelim preduzećima na jugu-istoku od Moeu- vresa u Champagni iznijelo se zarobljenika i ne- koliko mitraljeza.

Od 1. januara naši protivnici izgubiše u zračnom boju, oborenih hitmica sa zemlje, 23 let- jelice i 26 zauzdana balona. Natporučnik Loerzer odnio je 26. tu pobjedu u zraku.

Istočno bojište.

Ništa novo.

Na maćedonskoj i talijanskoj fronti nije bilo osobitih dogadjaja.

Drvi general kvartirmajstor Ludendorff.

Ruska vlada traži da se pregovori o miru nastave u neutralnom inozemstvu.

BREST-LITOVSK, 4. Dredsjedatelj ruske delegacije upravio je dana 3. januara iz Petrograda telegram opunomoćenicima vlasti četvornog saveza u Brest-Litovskome, u kojemu se pozivlje na odluku vlade ruske republike te predlaže, da se pregovori nastave u neutralnom inozemstvu. Dele- gati četiri savezne vlasti odgovorili na to brzo- javom dana 4. januara gospodinu Joffeu, da oni odbijaju, da se na drugom mjestu pregovara, budući da se obvezatno ugovorilo, da će se pre- govori preuzeti najdalje 3. januara u Brest-Li- tovskome.

Ruska vlada i pregovori o miru s Njemačkom.

BERLIN, 4. U glavnom odboru Reichstaga državni kancelar saopći, da je naložio državnom tajniku, neka odbije ruski prijedlog da se pregovori otsad vode u Stockholm. Kancelar je nadodao, da iz Petrograda javljaju, da ruska vlada ne može da pristane na prvu i drugu tačku njemačkih prijedloga, koji se odnose na modalnosti za napu- štanje krajevja i za plebiscit. Ali Njemačka ne može da od toga odustane. Državni kancelar reče na kraju: Možemo slobodno iščekivati dalji razvoj ovog incidenta. Mi se oslanjamo na našoj moći i položaju, na našem lojalnom osjećanju, na našem pravu.

Odbor se odgodio do sutra.

Eksplodija u Rusiji. Dva vojnička voza uni- štena.

STOCKHOLM, 4. «Djelo Naroda» javlja: U stanici Bečanovskoj slućila se dana 23. decembra eksplozija, od koje bjehu uništena dva vojnička voza sa Kozacima. Doginulo je 2000 ljudi.

Izvjestaj bugarskog glavnog stana.

SOFIJA, 4. Generalni štab, 3. januara

Maćedonska fronta:

Na zapadu od Ohridskog jezera naši su izvidnički odijelci prošli neprijateljske pomak- nute odrede. Sa pozicija na visovima u obluku Cerne nešto je življa djelatnost vatrom. Na sjeveru od Tabinskog jezera po nas povoljna izvidnička djelatnost.

Njemački vicefeldvebel Gnesig oborio je hi- cima, poslije boja u zraku, neprijateljsku letjelicu, koja se sruši iza naših linija.

Na sjeveru zapadu od Doiranskog jezera dva engleska letioca bjehu zarobljena.

Fronta u Dobrudži:

Primirje.

Telegrammi della Redazione.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau

Bollettino dello stato maggiore generale austro-ungarico.

VIENNA, 4. Si comunica ufficialmente:

4. gennaio 1917.

Teatro della guerra orientale.

Armistizio.

Teatro della guerra italiano:

Nessun avvenimento d'importanza.

Il capo dello stato maggiore generale.

Bollettino del grande quartiere generale germanico.

BERLINO, 4. Il Wolff-Bureau comunica:

Grande quartiere generale, 4 gennaio 1917.

Teatro della guerra occidentale.

Quasi su tutto il fronte si venne a vivaci combattimenti fra le artiglierie d'ambo le parti. Il tempo rigido e sereno favorì la loro attività. In alcune punte inglesi, fallite ad est di Ypres ed a nord del canale di La Bassée, nonché in alcune nostre operazioni coronate di successo a sud est di Moeuvres nella Sciampagna, furono catturati prigionieri ed alcune mitragliatrici.

Dal 1. gennaio i nostri avversari hanno per- duto in combattimenti aerei, in seguito a spari da terra, 23 velivoli e 2 palloni frenati. Il primo- tenente Loerzer riportò la sua ventesima vittoria aerea.

Teatro della guerra orientale.

Nulla di nuovo.

Fronte macedone.

Nessun avvenimento particolare.

Il primo quartiermastro generale Ludendorff.

La delegazione russa chiede che le trattative si riprendano all'estero.

VIENNA, 4. Il Corr. Bureau ha da Brest-Litovsk: Il presidente della delegazione russa diresse, il 3 gennaio, da Pietroburgo un dispaccio ai plenipotenziari delle potenze della quadruplice intesa a Brest-Litovsk, in cui, richiamandosi ad un con- chiuso del governo della repubblica russa, propone

che le trattative vengano proseguite all'estero neutrale.

In risposta a ciò, i delegati delle quattro potenze alleate telegrafarono il 4 gennaio al signor Joffe, che essi declinano qualsiasi trasferimento della sede delle trattative, essendo stato pattuito in modo obbligatorio, che le trattative saranno da riprendersi al più tardi il 5 gennaio a Brest-Litovsk.

Due treni militari russi distrutti da un'es- plosione.

STOCCOLMA, 4. Il «Djelo naroda» reca: Nella stazione di Bečanovka il 23 dicembre avvenne un'esplosione, in seguito alla quale furono di- strutti due treni militari carichi di cosacchi. 2000 uomini vi trovarono la morte.

Un incidente nelle trattative fra la Germania e la Russia.

BERLINO, 4. Nella Commissione principale del Reichstag, il cancelliere dell'impero comunicò d'aver incaricato il segretario di Stato di respin- gere la proposta russa di trasferire la sede delle trattative a Stoccolma. Il cancelliere dell'impero soggiunse, essergli stato comunicato da Dietroburgo che il Governo russo non poteva accogliere i punti 1 e 2 delle proposte germaniche, concer- nenti le modalità dello sgombero dei territori oc- cupati e la tenuta dei plebisciti. La Germania non può decampare da quei punti. Il cancelliere del- l'impero concluse: Noi possiamo attendere tran- quillamente l'ulteriore svolgimento di questo in- cidente, appoggiati alla nostra potenza, al nostro sentimento leale ed al nostro buon diritto.

La Commissione si è aggiornata a domani.

D. KASANDRIĆ odgovorni urednik.

Tiskarnica č. k. dalmatinskog namjesništva.

RINGRAZIAMENTO.

La famiglia Antichievich ringrazia sentita- mente le gentili Signore del Comitato, che con pietoso pensiero fecero celebrare addì 12 corr. a Spalato, nella chiesa di S. Spirito, una solenne Messa in suffragio dell'anima del suo diletto

Giorgio,

nonchè a tutte le altre cortesi persone che inter- vennero alla stessa.

Un grazie speciale al Molto Rev. don Angelo Buzolich per il bellissimo e commovente discorso tenuto in tale circostanza.

Postire-Brazza, addì 28 dicembre 1917.

Emisija dionica «Cement-a» dioničko društvo za Portland Cement u Splitu.

OGLAS.

Na temelju pretkoncesije sadržane u odluci 14. prosinca 1912. br. VI. 4133 ex 1912. č. k. Viso- kog Dalmatinskog Namjesništva, Jadranska Banka Podružnica Split i «Cement» tvornica Portland- Cementa, društvo s. o. j. osnivaju društvo, kojemu će biti naziv, «Cement» dioničko društvo za Por- tland Cement u Splitu i koje će imati svrhu da pre- uzme «Cement» tvornicu Portland Cementa dru- štvo s. o. j. u Splitu, kojega će rad nastaviti u proširenom opsegu.

Društvena će glavica iznositi 1.500.000 kruna, podijeljenih u 7500 potpuno uplaćenih dionica na donositelja nominalne vrijednosti K 200, od kojih će biti upotrebljeno komada 4380 za preuzeće «Cement» tvornicu Portland Cementa društvo s. o. j. u Splitu, kojega će rad nastaviti u proširenom opsegu.

Društvena će glavica iznositi 1.500.000 kruna, podijeljenih u 7500 potpuno uplaćenih dionica na donositelja nominalne vrijednosti K 200, od kojih će biti upotrebljeno komada 4380 za preuzeće «Cement» tvornicu Portland Cementa društvo s. o. j. u Splitu, kojega će rad nastaviti u proširenom opsegu.

Društvena će glavica iznositi 1.500.000 kruna, podijeljenih u 7500 potpuno uplaćenih dionica na donositelja nominalne vrijednosti K 200, od kojih će biti upotrebljeno komada 4380 za preuzeće «Cement» tvornicu Portland Cementa društvo s. o. j. u Splitu, kojega će rad nastaviti u proširenom opsegu.

Društvena će glavica iznositi 1.500.000 kruna, podijeljenih u 7500 potpuno uplaćenih dionica na donositelja nominalne vrijednosti K 200, od kojih će biti upotrebljeno komada 4380 za preuzeće «Cement» tvornicu Portland Cementa društvo s. o. j. u Splitu, kojega će rad nastaviti u proširenom opsegu.

Društvena će glavica iznositi 1.500.000 kruna, podijeljenih u 7500 potpuno uplaćenih dionica na donositelja nominalne vrijednosti K 200, od kojih će biti upotrebljeno komada 4380 za preuzeće «Cement» tvornicu Portland Cementa društvo s. o. j. u Splitu, kojega će rad nastaviti u proširenom opsegu.

Društvena će glavica iznositi 1.500.000 kruna, podijeljenih u 7500 potpuno uplaćenih dionica na donositelja nominalne vrijednosti K 200, od kojih će biti upotrebljeno komada 4380 za preuzeće «Cement» tvornicu Portland Cementa društvo s. o. j. u Splitu, kojega će rad nastaviti u proširenom opsegu.

Društvena će glavica iznositi 1.500.000 kruna, podijeljenih u 7500 potpuno uplaćenih dionica na donositelja nominalne vrijednosti K 200, od kojih će biti upotrebljeno komada 4380 za preuzeće «Cement» tvornicu Portland Cementa društvo s. o. j. u Splitu, kojega će rad nastaviti u proširenom opsegu.

Društvena će glavica iznositi 1.500.000 kruna, podijeljenih u 7500 potpuno uplaćenih dionica na donositelja nominalne vrijednosti K 200, od kojih će biti upotrebljeno komada 4380 za preuzeće «Cement» tvornicu Portland Cementa društvo s. o. j. u Splitu, kojega će rad nastaviti u proširenom opsegu.

Društvena će glavica iznositi 1.500.000 kruna, podijeljenih u 7500 potpuno uplaćenih dionica na donositelja nominalne vrijednosti K 200, od kojih će biti upotrebljeno komada 4380 za preuzeće «Cement» tvornicu Portland Cementa društvo s. o. j. u Splitu, kojega će rad nastaviti u proširenom opsegu.

Općinska štedionica u Drnišu

javlja svojim ulagačima, da od 1. siječnja 1918. ukamaćuje polugodišno uloške na štednju su

4 %

kao i pologe na tekući račun.

„BLANKA“

Držim na skladištu još malo sanduka njemačkog surogata sapuna **BLANKA**, koji potpuno nadomjestuje obični sapun.

Izvršujem naručbe najmanje jednog cijelog originalnog sanduka od 200 komada po okolo 20 đkg. - dok zaliha, traje - po Kr. 55 svaki sanduk franko ovdje, i to samo ako mi bude unaprijed dostavljena odnosna svota.

MARCELLO PATTIERA - Zadar.

Jadranska banka

podružnica Split

počam od

1. siječnja 1917

plaća na uložnim knjižicam

3³/₄ kamata.

Školskih i kancelarijskih potrepština!
Umjetničkih dopisnica!
Naručbe pečata od gume za urede itd.

A. PAUT ZADAR Dalmacija
Ulica Sv. Vida br. 12.
Zastupnica Oesterreichischer Postkartens-Grossverlag, Beck.

Bazarne robe!
Prodaja boljih novina
pretplatnici ih primaju kući bez ikakve nagrade donosiocu.

Fratelli Mandel & Nipote

BANCA CAMBIO-VALUTE - ZARA

ACQUISTA E VENDE ogni sorta di effetti pubblici Cartelle di lotteria, monete secondo il listino di giornata. Raccomandabili: Lettere di pegno 4 1/2 del Credito fondiario dalmato Obbligazioni provinciali dalmate 4%. Lettere di pegno 4 1/2 o 4% della Banca Commerciale di Budapest. — Lettere di pegno della Cassa di risparmio di Budapest 4%. — Prestito ferroviario Bulgaro al 6 e 5%. — Obbligazioni ferroviarie della Bosnia-Erzegovina 4 1/2%.

ACCORDA SOVVENZIONI sopra Carte di Valore all'usuale tasso d'interesse.

CEDE Cartelle pi lotteria, verso pagamento a rate mensili. — Raccomandabili: Città di Vienna 1874 Vinc. princ. Cor. 400.000, in rate mensili di Cor. 20. Credito fondiario Austriaco 3%. Vinc. princ. Cor. 100.000, in rate mensili di Cor. 10. Credito Mobiliare Aust. 1858, Vincita princ. Cor. 300.000, in rate mensili di Cor. 20. Banca Ipotecaria Ungherese 4%. Vincita princ. Cor. 70.000, in rate mensili di Cor. 10. Lotti Turchi 1870 da f.chi 400. Vinc. principale f.chi 600.000, in rate mensili di Cor. 8. Gruppo Croci rosse Austriache, Italiane ed Ungheresi. Vincita princ. Cor. 125.000, in rate mensili di Cor. 6. Singole cartelle Cor. 2 ecc.

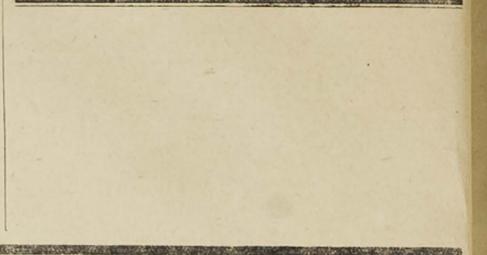
ACCETTA versamenti di denaro fissi e in Conto Corrente, con restituzione senza preavviso, verso un interesse annuo di 4%.

RILASCIÀ Assegni bancari sulle principali piazze d'Europa e s'incarica di tutte le operazioni d'incasso, versamenti e simili richieste dei propri clienti, senza alcuna spesa.

ASSICURA Cartelle di lotteria e Obbligazioni contro la perdita derivante dall'ammortizzazione, alle condizioni generalmente stabilite.

ASSUME Assicurazioni nei rami: Incendi, Vita, Accidenti Furto con incasso, quale Agenzia Principale delle Assicurazioni Generali di Trieste.

Ratni invalid,
koji je svršio trgovačku školu, govori i piše hrvatski, talijanski i niemački, traži namještenje u kojemu gradu pokrajine.
Ima 2 1/2 godine prakse.
Donude neka se uprave «Dalmatinskom povjerenstvu za skrb oko ratnih invalida» u Zadru.

INTERESANTNA NOVOST!
za sve postolarice, postolare i t. d. uklanja sve mane drugih zaštitnih i nadomjesnih poplata

Gibljivo-elastičan poplat od pletene željezne žice
nevidljiv pričvršćen na postol. Tih, lagan bod. Puzanje isključeno. Može se lako pibiti i odalečiti nakon istrošenja.

Najbolja, najtrajinja zaštita za poplate.
Proizvaga se u 9 različitih veličina t. j. u Br. 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44 i 46.

Cijena pojedinom paru ukljućivo vijke za pričvršćivanje Kr. 5.20.
Grosistima i preprodavaćima znatan popust

Parovi šalju se na uzorak uz pouzće Kr. 5.50 ukljućivo poštarinu i pakovanje ili uz isplatu unaprijed.

Iskljućiva prodaja za Dalmaciju, Bosnu-Hercegovinu i Istru kod tvrtke
BRAĆA KLEIN - ZADAR (Dalmacija).

Naklada školskih knjiga i dopisnica

Skladište papira i kancelarijskih potrepština
MERCUR & Mikula - Zadar, ulica sv. Vida 11.
Nugja: Umjetničkih dopisnica i Ljubavnih od 8 do 20 h. — Školskih potrepština osobito Zadaćnica. — Listova, Kuverata i Raćuna štampanih za trgovce. — Mapa za pisma 10 kuv. i 10 listova crt. 28—32 h. — Feldpost 1000 komada Kr. 8.— — Cigaretnog papira: «Riz Abadić» I. 60/100 Kr. 13.—, II. 100/100 Kr. 10.— «Austria» 100/80 Kr. 4.50. «Samum» II. 120/80 Kr. 10.— — Fotografskih potrepština. — Trgovaćkih knjiga svake vrsti i velićine.

Smaliranih tablica za groblje sa i bez fotografije

Elektrićna Baterija Kr. 2.— komplet Kr. 4.50.
Disaći stroj «Meteor» takogjer hrv. pismom.
Pećata od gume i mjedi.
Novost! Slika N. V. Cara KARLA I. u bojama, velićina 73x50, Kruna 3.50. Okvira svake vrsti i velićine jeftino. — Špaga od papira od 1/2 do 6 m/m po kg. Kr. 7, 8, 10, sa gvozdenom žicom 3 m/m kg. K. 10.
POTPLATE od gume i od kože za postole, samo za trgovce i postolare na veliko.

JOSIP JADRONJA - ŠIBENIK

Agenturni, komisionalni i otpremnićki posao. — Zastupstvo osjeguravajućeg društva «HERCEG-BOSNA». — Zastupstvo i skladište ugl. Tvrtke Michele Truden, Trst. — Zastupstvo i skladište ugl. Tvrtke Miho Sez, Dubrovnik. — Preuzimlje narudžbe svakovrsnih modernih pečata iz gume i mjedi za pečatni vosak i sve ostale pečatne predmete, sve uz tvornićku cijenu. Brza izradba. — Kupuje prazne vreće i plaća najvišom cijenom.

Poveljeni trgovaćko-pomorski mešetar.

Go
Cje
Kr. 16.—
Na polug
Dr
«Objav
matins
S
prilika,
izdavan
1918. p
Cij
finsko
Ugarsk
skomu
kr 10. N
surazmj
matins
«Smotr
jevi par
Zu
i samo
telj Da
kr. 3 na
prijed
Go
spjeva,
nove, k
lista.
Pr
Uredu
Dreg
BR
Joffe ad
ovako:
mljište
Došto je
pregovo
pućkim
kijem, u
prenoše
nailaziti
BR
upraviš
legacije
utvrđjen
naćela
konstat
4 janua
ostalih
vali u p
BR
vlasti ć
delegac
buduć
u Brest
zajedno
poslove
Je
posredn
kravarić
šutljivo
«O
reće mi
snaći, m
Pr
više od
To je
jesam n
mu bili
igračku,
kicu, sa
da moć
ikake d
Gotovo
su njezi
odavahu
Zv
Ta
koje je
ranći i
ga joj
sebi, ve
Ni
nazvaše
šio bi
bićna z
im se t
Oceana
licu ne